

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Запорізького національного

університету

протокол № 7 від 25.02.2020

Ректор М.О. Фролов

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОЗРОБЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ
ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРА
ТА МАГІСТРА В ЗАПОРІЗЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

м. Запоріжжя

2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про розроблення навчальних планів підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра (надалі – Положення) в Запорізькому національному університеті (надалі – Університет) регламентує порядок формування, затвердження та впровадження навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти за бакалаврським та магістерським рівнями вищої освіти в Університеті. Положення розроблене на підставі Закону України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту», Закону України від 18.12.2019 № 392-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення діяльності у сфері вищої освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266; відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.05.2016 № 506 «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей) в системі підготовки педагогічних кадрів»; методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол від 29 серпня 2019 №9), а також згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті, затвердженому Вченою радою ЗНУ (протокол № 3 від 29.09.2015).

1.2. Навчальний план – це нормативний документ університету, який розробляється на підставі відповідної освітньої (освітньо-професійної або освітньо-наукової) програми і визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання.

1.3. Робочий навчальний план – це нормативний документ університету, що формується на основі діючого навчального плану з урахуванням графіку освітнього процесу та інших нормативних документів університету та деталізує особливості підготовки здобувачів вищої освіти у поточному навчальному році.

1.4. Індивідуальний навчальний план – це нормативний документ університету, що формується на основі робочого навчального плану на кожний навчальний рік з урахуванням результатів особистого вибору здобувачем вищої освіти дисциплін, передбачених вибірковою частиною плану.

1.5. Відповідальність за відповідність навчального плану стандартам вищої освіти покладається на деканів факультетів, гарантів освітніх програм, керівників груп забезпечення та завідувачів випускових кафедр за відповідними спеціальностями (освітніми програмами).

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

2.1. Основними структурними елементами навчального плану є:

- загальні реквізити;
- графік освітнього процесу;
- план освітнього процесу.

Навчальні плани в університеті складаються для кожного рівня вищої освіти: бакалавр, магістр.

2.2. Загальні реквізити відображають обсяг, нормативну тривалість підготовки здобувачів вищої освіти та отриману кваліфікацію:

2.2.1. Обсяг освітньо-професійної програми за бакалаврським освітнім рівнем на базі повної загальної середньої освіти складає 240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми за освітнім рівнем магістра складає 90 кредитів ЄКТС (освітньо-наукової – 120 кредитів ЄКТС).

2.2.2. Нормативна тривалість освітньо-професійної програми бакалавра денної форми навчання в університеті складає 3 роки 10 місяців. Тривалість навчання за заочною формою навчання може перевищувати термін навчання за денною формою не більш як на 25%. Нормативна тривалість освітньо-наукової програми дослідницького спрямування за освітнім рівнем магістра – 1 рік 10 місяців, освітньо-професійної – 1 рік 4 місяці.

2.2.3. Назва кваліфікації формується з назви освітнього ступеня (бакалавр, магістр), найменування спеціальності, спеціалізації (за наявності), освітньої програми та відповідає кваліфікації, зазначеній в освітній програмі.

2.2.4. Назва професійної кваліфікації є назвою первинної посади, яку може обіймати випускник без досвіду попередньої роботи (до 2014 року включно затверджувалась у галузевому стандарті). Назву професійної кваліфікації (якщо її здобуття передбачається освітньою програмою) слід обирати із числа наведених в 3-му (для рівня бакалавр) і 2 розділі (для рівня магістр) Державного класифікатора професій (ДК:003:2010).

2.2.5. Присвоєння професійних кваліфікацій має бути обґрунтоване відповідністю результатів навчання за програмою підготовки вимогам професійного стандарту.

2.3. Графік освітнього процесу.

2.3.1. У графіку освітнього процесу обов'язково визначаються роки (курси) навчання за відповідною освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою, на кожний з яких передбачається обсяг теоретичного навчання, види та термін практик, екзаменаційних сесій, канікул, атестації. Вводяться відповідні позначки для названих складових. Наводиться таблиця зведеного бюджету часу (в тижнях).

2.3.2. Графік освітнього процесу для здобувачів вищої освіти (денної форми навчання) укладається, виходячи з наступних позицій:

- навчальний рік розпочинається 1 вересня;
- тривалість I семестру для студентів 1-4 курсів бакалаврського освітнього рівня та 1 курсу магістерського освітнього рівня становить 17 тижнів, розподілених наступним чином:

14 тижнів – теоретичне навчання (якщо навчальним планом передбачена практична підготовка, тривалість теоретичного навчання скорочується на відповідну кількість тижнів практичного навчання),

3 тижні – заліково-екзаменаційна сесія (1 тиждень – складання заліків, 2 тижні – складання екзаменів);

- для студентів 2 курсу магістерського освітнього рівня – 16 тижнів, з яких 11 тижнів – теоретичне навчання, 1 тиждень – складання заліків, 4 тижні – підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра;

- тривалість II семестру для студентів 1-4 курсів бакалаврського освітнього рівня становить:

19 тижнів, розподілених наступним чином: 16 тижнів – теоретичне навчання (якщо навчальним планом передбачена практична підготовка, тривалість теоретичного навчання скорочується на відповідну кількість тижнів практичного навчання),

3 тижні – заліково-екзаменаційна сесія (1 тиждень – складання заліків, 2 тижні – складання екзаменів);

- для студентів 1 курсу магістерського освітнього рівня:

23 тижня, з яких 12 тижнів – теоретичне навчання,

3 тижні – заліково-екзаменаційна сесія (1 тиждень – складання заліків, 2 тижні – складання екзаменів),

4 тижні – практична підготовка,

4 тижні – підготовка кваліфікаційної роботи магістра;

- термін проведення практики визначається навчальними тижнями (один навчальний тиждень – 45 годин загального навантаження (1,5 кредити ЄКТС), 5 тижнів безвідривної практики дорівнюють 1 навчальному тижню). Обсяг практики вимірюється у кредитах (1 кредит – 30 годин). Не менше як 6 тижнів (9 кредитів) має бути виділено на 2-4 курсах бакалаврського освітнього

рівня для проходження навчальної та виробничої практик з відривом від навчання, які є обов'язковим компонентом циклу професійної підготовки спеціальності. Не менше як 4 тижні (6 кредитів) має бути виділено на магістерському освітньому рівні для проходження виробничої практики, яка є обов'язковим компонентом циклу професійної підготовки спеціальності. Обсяг навчальної та виробничої практик, що проводяться як з відривом, так і без відриву від теоретичного навчання, може бути збільшений за рахунок блоку вибіркових дисциплін. Для здобувачів освітнього ступеня магістра планувати практику в 2 семестрі. Якщо навчальним планом передбачено проходження додаткової виробничої практики для здобуття додаткової професійної кваліфікації на магістерському освітньому рівні, планувати одну практику в 1 семестрі, іншу – в 2 семестрі;

- тривалість заліково-екзаменаційної сесії складає 3 тижні (1 тиждень – заліковий, 2 тижні – екзаменаційні);

- термін підсумкової атестації для здобувачів освітнього ступеня бакалавра і магістра визначається формою підсумкової атестації: для підготовки та захисту кваліфікаційної роботи планується 4 тижні на бакалаврському освітньому рівні і 8 тижнів на магістерському освітньому рівні, для складання атестаційного екзамену планується 1 тиждень.

2.4. План освітнього процесу.

2.4.1. План освітнього процесу на бакалаврському освітньому рівні складається з 2 частин:

- обов'язкові дисципліни (включає цикл загальної підготовки (30 кредитів), цикл професійної підготовки спеціальності (100 кредитів) і цикл професійної підготовки освітньої програми (50 кредитів));

- вибіркові дисципліни (включає блок дисциплін вільного вибору студента в межах Університету (30 кредитів) і блок дисциплін вільного вибору студента в межах спеціальності (30 кредитів)).

2.4.2. План освітнього процесу на магістерському освітньому рівні складається з 2 частин:

- обов'язкові дисципліни (включає цикл загальної підготовки (9 кредитів), цикл професійної підготовки спеціальності (36 кредитів) і цикл професійної підготовки освітньої програми (21 кредит));

- вибіркові дисципліни (включає блок дисциплін вільного вибору студента в межах Університету (6 кредитів) і блок дисциплін вільного вибору студента в межах спеціальності (18 кредитів)).

2.4.3. План освітнього процесу повинен містити відомості про:

- назви дисциплін циклу загальної підготовки;

- назви дисциплін циклу професійної підготовки спеціальності;

- назви дисциплін циклу професійної підготовки освітньої програми;
- логічну послідовність освітніх компонентів;
- форми підсумкового контролю (екзамен, залік);
- кількість кредитів ЄКТС, встановлених освітнім компонентам;
- розподіл загального обсягу годин, закріплених за навчальними дисциплінами, на аудиторні (лекційні, лабораторні, практичні, семінарські заняття) та самостійну роботу студентів;
- кількість тижнів у кожному семестрі;
- загальну кількість годин тижневого навантаження;
- кількість курсових робіт (проектів).

2.4.4. При розробці навчального плану необхідно враховувати наступне:

2.4.4.1. Обсяг всіх видів освітніх компонентів (навчальні дисципліни, практики, курсові і кваліфікаційні роботи) в плані має бути кратним цілому числу кредитів ЄКТС. Обсяг навчальної дисципліни має становити 3 і більше кредитів ЄКТС.

2.4.4.2. З метою підтримки академічної мобільності студентів та забезпечення можливостей реалізації права студентів на вільний вибір навчальних дисциплін встановити, що навчальна дисципліна або практика триває, як правило, не більш як 1 семестр, і тільки в окремих випадках допускається збільшення тривалості до 2 семестрів. Вибіркові дисципліни, що пропонуються студентам в одному семестрі, мають бути ідентичними за загальним обсягом та розподілом годин на аудиторні і самостійну роботу.

2.4.4.3. Кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС (денна форма навчання) за освітнім рівнем бакалавра становить від 33% до 40% (від 10 до 12 годин у одному кредиті ЄКТС), за освітнім рівнем магістра - від 27% до 33% (від 8 до 10 годин у одному кредиті ЄКТС). При визначенні кількості годин, що виносяться на аудиторне вивчення дисципліни, планувати ціле число, кратне тижням семестру, в якому викладається дисципліна.

2.4.4.4. Кількість годин самостійної роботи в одному кредиті ЄКТС (денна форма навчання) за освітнім рівнем бакалавра становить від 60% до 67% (від 18 до 20 годин у одному кредиті ЄКТС), за освітнім рівнем магістра - від 67% до 73% (від 20 до 22 годин у одному кредиті ЄКТС).

2.4.4.5. Якщо курсова робота (проект) є складовою навчальної дисципліни, окремі кредити на неї не плануються. Якщо ж курсова робота має міждисциплінарний характер, вона повинна виділятися окремою позицією в навчальному плані обсягом 3 кредити ЄКТС і враховуватись в число 16 дисциплін на рік (8 на семестр). Кількість курсових робіт не повинна перевищувати 1 на навчальний рік. При цьому студентам 1 курсу курсові роботи не плануються взагалі, а у випускному семестрі можуть плануватися

лише за умови відсутності в плані кваліфікаційної роботи бакалавра. Для здобувачів освітнього рівня магістра курсова робота не планується.

2.4.4.6. Вивчення всіх навчальних дисциплін завершується заліком або екзаменом. Сумарна кількість екзаменів та заліків з теоретичних дисциплін та практичної підготовки за навчальний рік не може перевищувати 16 (8 на семестр), але не більш як 4 екзамени на 1 сесію.

2.4.4.7. Аудиторне тижневе навантаження для здобувачів освітнього ступеня бакалавр не повинно перевищувати 24 години, для здобувачів освітнього ступеня магістр – 18 годин.

2.4.4.8. На кваліфікаційну роботу бакалаврського освітнього рівня планується не менше 6 кредитів ЄКТС, на кваліфікаційну роботу магістерського освітнього рівня – не менше 12 кредитів ЄКТС, на кваліфікаційний екзамен – не менше 2 кредитів ЄКТС.

3. ЗМІСТОВНІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

3.1. Перелік та обсяг дисциплін циклу загальної підготовки для здобувачів освітнього ступеня бакалавра визначається загальними компетентностями стандартів вищої освіти за відповідними спеціальностями і рівнями підготовки і погоджується з навчальним відділом.

Цикл загальної підготовки обов'язково повинен містити дисципліну, що формує здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (3 кредити ЄКТС, підсумкова форма контролю – залік, викладається в 1 семестрі, навчальні заняття – практичні заняття), а також дисципліни, визначені протоколом засідання Науково-методичної ради університету №4 від 15.12.2015 р.:

«Українська мова професійного спрямування» – 3 кредити ЄКТС, підсумкова форма контролю – екзамен, викладається в 1 або 2 семестрі, навчальні заняття – практичні заняття (для іноземних здобувачів вищої освіти замість української мови професійного спрямування планувати українську мову як іноземну);

«Історія України» – 3 кредити ЄКТС, підсумкова форма контролю – екзамен, викладається в 1 або 2 семестрі, навчальні заняття – лекції, семінарські заняття (для іноземних здобувачів вищої освіти замість історії України планувати українську мову як іноземну);

«Іноземна мова» – 6 кредитів ЄКТС (4 кредити у 1-му семестрі, 2 кредити у 2-му), підсумкова форма контролю – екзамен, навчальні заняття – практичні заняття (для іноземних здобувачів вищої освіти замість іноземної мови планувати українську мову як іноземну).

У разі, якщо зазначені дисципліни є профільними для відповідної спеціальності, то вони мають бути замінені на інші дисципліни соціально-гуманітарного профілю за погодженням з навчальним відділом.

3.2. Формування не менше 25% (60 кредитів ЄКТС) дисциплін вільного вибору студентів, що здобувають освітній ступінь бакалавра, відбувається за таким принципом:

3.2.1. Для освітніх програм всіх спеціальностей в блоці дисциплін вільного вибору студента в межах Університету:

- в 3 семестрі планувати 3 кредити ЄКТС для вільного вибору студентами дисципліни, що забезпечує формування компетентності з української і зарубіжної культури, підсумкова форма контролю – залік, навчальні заняття – лекції;

- в 4 семестрі планувати 3 кредити ЄКТС для вільного вибору студентами дисципліни, що забезпечує формування компетентності з медичної допомоги, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту, підсумкова форма контролю – залік, навчальні заняття – лекції;

- в 5 семестрі планувати 3 кредити ЄКТС для вільного вибору студентами дисципліни, що забезпечує формування компетентності з філософії, соціально-політичних наук, підсумкова форма контролю – залік, навчальні заняття – лекції;

- в 6 семестрі планувати 3 кредити ЄКТС для вільного вибору студентами дисципліни, що забезпечує формування інформаційно-комунікаційної компетентності, підсумкова форма контролю – залік, навчальні заняття – лекції;

- в 3, 4, 5, 6, 7, 8 семестрах планувати 18 кредитів ЄКТС (по 3 в кожному семестрі) для вільного вибору студентами будь-якої дисципліни із запропонованих факультетами (підсумкова форма контролю – залік, навчальні заняття – лекції) або іноземної мови професійно-комунікативної спрямованості (підсумкова форма контролю – залік, навчальні заняття – практичні заняття) (для іноземних здобувачів вищої освіти – української мови як іноземної).

3.2.2. Для всіх спеціальностей планувати не менше 30 кредитів ЄКТС на дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності.

3.3. Формування навчальних планів спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) для підготовки здобувачів освітнього ступеня бакалавра відбувається з урахуванням наступних положень:

3.3.1. В обов'язковій частині циклу професійної підготовки спеціальності планувати психолого-педагогічний блок, який містить дисципліни:

- «Педагогіка» – 6 кредитів ЄКТС, викладається в 5, 6 семестрах, навчальні заняття – лекції, семінарські заняття, форма контролю – залік (5 семестр), екзамен (6 семестр);

- «Психологія» – 6 кредитів ЄКТС, викладається в 3, 4 семестрах, навчальні заняття – лекції, семінарські заняття, форма контролю – залік (3

семестр), екзамен (4 семестр);

- «Основи інклюзивної освіти» – 3 кредити ЄКТС, викладається в 7 семестрі, навчальні заняття – лекції, семінарські заняття, форма контролю – залік;

- «Сучасні дидактичні засоби навчання» – 6 кредитів ЄКТС, викладається в 6 семестрі, навчальні заняття – лекції, семінарські заняття, форма контролю – екзамен;

- «Методика викладання предметної спеціальності» – не менше 4 кредитів ЄКТС;

- «Шкільний курс предметної спеціальності» – не менше 4 кредитів ЄКТС.

3.3.2. Практична підготовка повинна складати 30 кредитів ЄКТС, з яких 12 кредитів – навчальна практика (4, 6 семестри), 18 кредитів – виробнича практика (7, 8 семестри).

3.3.3. Якщо навчальним планом спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) передбачено здобуття додаткової предметної спеціальності, на це має бути виділено не менше 60 кредитів ЄКТС.

3.4. Перелік дисциплін циклу загальної підготовки для здобувачів освітнього ступеня магістра визначається загальними компетентностями стандартів вищої освіти за відповідними спеціальностями і рівнями підготовки, погоджується з навчальним відділом і затверджується Науково-методичною радою університету.

3.5. Формування не менше 25% (24 кредити ЄКТС) дисциплін вільного вибору студентів, що здобувають освітній ступінь магістра, відбувається за таким принципом:

3.5.1. Для освітніх програм всіх спеціальностей в блоці дисциплін вільного вибору студента в межах Університету в 3 семестрі планувати 6 кредитів ЄКТС для вільного вибору студентами будь-якої дисципліни із запропонованих факультетами, підсумкова форма контролю – залік, навчальні заняття – лекції.

3.5.2. Для всіх спеціальностей планувати не менше 18 кредитів ЄКТС на дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності.

3.6. Перелік дисциплін вільного вибору студента в межах Університету затверджується Науково-методичною радою Університету. Процедура вибору дисциплін здійснюється відповідно до Порядку реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Запорізькому національному університеті.

3.7. Навчальний план заочної форми навчання є не самостійним планом, а адаптованою до меншої тривалості аудиторних занять версією навчального

плану денною форми навчання. Перелік дисциплін, їх кредитний вимір, види навчальних занять і заключні форми контролю повинні співпадати з планом денної форми.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

4.1. Навчальний план підготовки здобувачів освітніх ступенів бакалавра та магістра формується проектною групою спільно з деканатом факультету у відповідності до освітніх програм, розроблених проектними групами і затверджених Вченою радою Запорізького національного університету. У разі змін нормативної бази група забезпечення вносить пропозиції щодо коригування навчальних планів.

Після започаткування освітньої діяльності за певною освітньою програмою навчальний план корегується групою забезпечення цієї освітньої програми спільно з деканатом відповідного факультету.

4.2. Розроблений навчальний план візується деканом факультету (із зазначенням номеру протоколу засідання Вченої ради факультету, на якому він був затверджений, і дати проведення засідання) і передається на експертизу щодо відповідності діючим в Запорізькому національному університеті нормативним документам до навчального відділу університету.

4.3. Після проходження експертизи в навчальному відділі навчальний план візується проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи, керівником навчального відділу та передається на затвердження Вченою радою університету.

4.4. Після затвердження Вченою радою університету навчальний план підписується ректором і засвідчується печаткою університету.

4.5. Навчальний план є чинним протягом всього терміну навчання здобувачів певного року набору.

4.6. У разі необхідності внесення змін до навчальних планів для вступників наступного навчального року до 01.03 група забезпечення у службовому поданні на ім'я проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи за підписом декана факультету обґрунтовує необхідність змін. Зміни в навчальних планах повинні бути наслідком і базуватися на змінах у відповідних освітніх програмах підготовки здобувачів.

4.7. У разі ненадання до 01.03 службового подання щодо змін у навчальному плані чинним на наступний навчальний рік визнається навчальний план поточного навчального року.

4.8. На основі навчального плану щорічно розробляється робочий навчальний план для денної та заочної форм навчання, що деталізує особливості підготовки здобувачів вищої освіти у поточному навчальному році.

4.9. Робочий навчальний план формується навчальним відділом в електронній системі управління навчальним процесом у ЗНУ «Деканат-Ректорат» на підставі діючого навчального плану з урахуванням графіку освітнього процесу та інших нормативних документів університету до 15.03.

4.10. Сформовані робочі навчальні плани передаються на факультети для розгляду і погодження на вчених радах факультетів.

4.11. Погоджені робочі навчальні плани візуються деканом факультету, керівником навчального відділу, ухвалюються на засіданні Науково-методичної ради університету та затверджуються проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи до 01.04.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Це Положення запроваджується з часу його схвалення та затвердження Вченою радою Запорізького національного університету і набуває чинності починаючи з 2020 року набору.

5.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться Науково-методичною радою університету і затверджуються Вченою радою університету.

5.3. Для здобувачів вищої освіти 2016-2019 років набору підготовка здійснюється за планами, розробленими у відповідності до попередньої редакції зазначеного Положення.

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Начальник юридичного відділу

О.Г. Бондар

О.І. Гура

К.Б. Борисов

Положення підготував:
Керівник навчального відділу
Л.О. Нестеренко

